

ERA NOTÍCIA:

ER ÈISH TRANSVERSAL

Aguest èish que passe pera Val d'Aran, a estat enes darrèrs dies, eth tèma tratat pera conferéncia Permanenta des Càmares de Comèrç, Indústria e Navegacion deth Sud-uest de França e deth Nòrd d'Espanha (COPEF), que se reunic en Lleida tamb motiu dera Fira de Sant Miquèu.

Ua mesura fundamental entara consolidacion d'aguest èish, ei eth besonh que i a de hèr us estudis entara perforacion deth túnel de Puymorens, e er acondicionament dera N-230. Era COPEF demane tabé eth desdoblament deth túnel de Vielha tamb era perforacion d'ua segona galeria de ventilacion, perque considèrè qu'en aguesti moments ei "insuficient e perilhós".

Aguesta madeisha comission, destaquèc eth bon ritme tamb eth que s'estàn hènt es òbres en costat espanhol, mentres qu'aguestes son encara molt endarrerides en costat francès deth Pirinèu.

Era Associacion entara Defensa der Èish en collaboracion tamb era Càmara de Comèrç de Lleida, ja manifestèc eth passat mes d'Agost, eth sòn interès entà qu'aguesta via sigue declarada d'interès comunitari, e servisque de nèxe entre es païsi dera Comunitat e es regions espanholes d'Aragon e deth País Valencian.

1.ª Concors de bestiar
Fira de Vielha
(Informacion ena seccion Actualitat)

EDITORIAU

MOLTI FACTORS A VALORAR

Era milhora des comunicacions tostemp a representat un cambi profon ena vida d'aqueri que se n'an beneficiat o que l'an patit.

Er "ÈISH TRANSVERSAL" transformarà era Val d'Aran, o ua bona part d'éra, de manèra qu'es passants e es toristes que van de Vielha ath Pònt deth Rei çò que mès destacaràn ei era importanta defilada de camions, trailers, coches, eca., qu'a ues velocitats jamès vistes en aguesti endrets e en ues cues desproporcionades e continues seràn era imatge cotidiana.

Entà preparar adequadament eth camin, calerà reformar tota era carretèra enquià eth punt de facilitar er accés de França ar aute costat deth túnel en 15 minutes. Encara viuen aranesi d'aqueri qu'auíen besonh tot un dia entà hèr eth madeish trajecte.

Molti son es factors a considerar: de caràcter ecològic relatiu ara relacion der òme tamb eth territòri, de caràcter econòmic relatiu ath desplaçament de mercaderies, de caràcter d'estratègia política relatiu ara integracion des disparièrs espacis físics, de caràcter sociu e de qualitat de vida relacionat tamb era movilitat des persones.

Molti factors a valorar entà tan important empresa.

CRONICA DERA FIRA

Un des actes programats laguens dera Fira de Vielha d'aguest an, siguec eth lèr. CONCORS DE BESTIAR

Es milhors vaques, oelhes e crabes deth parçan competiren en aquest concors organiat per Ajuntament de Vielha-Mijaran.

Cau destacar que mès d'un centenat de shivaus qu'auïen de participar ena Fira no ac poderen hèr, degut ara "pèste". Es disposicions vigentes en aquesti moments, no permitissen era movilisacion des shivaus; aquesta mesura ei adoptada entà impedir era propagacion dera malautia.

Es guanhadors d'aguest prumèr Concors de Bestiar sigueren es següenti:

-En sector oelhèr: Medan, Flos (Catalay) e Erik España.

-En sector des crabes: Santiago Serrano.

Es prèmis a repartir, consistiren en: 20.000, 10.000 e 5.000 pessetes segontes es diferents categories a mès de diuèrsi trofegi.

AMBICIONS

Autor: Carlos Fañanás Aguilera

Embarrat en mèn escritòri plen de trastes e de papèrs ua obsession non me dèishe concentrar:

Son es Montanhas.

Hèsqui números, ralhes diboishi,...

prò eth mèn esperit ei mès enlà, ei enes bòsqui, enes lòcs que coneishi e que tostem voi anar.

.....

Guardatz es parets des bòrdes, es limits des vòsti prats, son hèti pèira per pèira; non auesquetz pòur, no queiràn pas. Perque son hèti a consciència, damb temps.

.....

En Aran visquí de mainatge, ací bastí mèn esperit; Vedí qu'en aqueres tèrres, a on i aguec tanti pastors, mèn joen esperit se n'anaue damb eri pujant ensús.

...

(fragment)

HÈNT LITERATURA ... GARGANTUAM

Gargantuam non ère deth nòste país. Diden que venguie deth costat de Bordèus e que se n'anaue entà Espanha.

Ère un òme naut, sèt còps com eth campanari de Sant Gervasi. Gran com ère, sonqu'auie de daurir era boca entà minjà-se es audeths deth cèu.

Tot çò que trobaue deuant, Gargantuam s'ac minjaue: lenha e pèires quan non auie arren de milhor entà contentar era sua gana. Soent se minjaue dètz e sèt carretades de lenha. Quan trauessèc er Arramèr, tota era lenha qu'ère talhada li passèc laguens deth vente.

Per bonur, Gargantuam no demorèc guaire temps entre nosati, e ei a desirar que no le tornesquem a véir, encara que non a jamès aucit, ne a estat dolent, ne a hèt mau ad arrés.

BLADER, J.F.: Contes de Gasconha. 2ª garba.

AUÉ PARLAM DAMB...

MARIA DEL CARME CARDEÑES

Bibliotecària de Vielha

Un des termòmetres dera cultura d'ua poblacion ei era bibliotèca. Entà conéisher eth foncionament dera bibliotèca de Vielha que forme part der hilat de bibliotèques dera Obra culturau dera Caisha de Pensions, parlam tamb era sua reponsable, M^a Carmen Cardenes.

-QUINI SON ES LECTORS QUE FREQUËNTEN MÈS ERA BIBLIOTÈCA ?

-Es estudiants son es que mès vïen, ja sigue entà consultar bèth libre o entà hèr es deues dera escòla, perque i tròben diccionaris, enciclopèdies, eca... e naturalments es persones interessades en bèth libre.

- EXISTÍS ETH SERVICI DE PRÈSTEC DE LIBRES ?

-Òc, auem aguest servici, prò ei de novella, literatura, art, eca..., es que no entren en aguest servici son naturauments es libres de consulta. Entà accedir ath prèstec cau auer eth carnet de lector dera Bibliotèca.

- ES LIBRES QUE GESSEN EN MERCAT SON ADQUIRITS NORMALMENTS ?

-Òc, tostemp mos arriben libres nauï, prò açò ei causa dera Direccion Central de Bibliotèques dera Caisha de Pensions. Des d'aciu, solet crompam es libres de colleccion o produccions locals.

-SON EN AGUESTA BIBLIOTÈCA, LIBRES SUS ERA VAL D'ARAN ESCRITS PER AUTORS DETH PARÇAN ?

-No i a en aguesta bibliotèca guaires colleccions de caràcter local. A on mès n'an ei en Les, ja que receberen ua importanta donacion a cargue d'un senhor que disposaue d'ua bona recopilacion de libres sus era Val d'Aran.

- AUTORS ARANESI, N'I A GUAIRES ?

-Autors aranesi n'i a pòqui, en cambi autors de dehòra qu'agen escrit sus era Val d'Aran n'i a molti Camilo José Cela, Josep M^a Espinàs, Teresa Pàmies, Mossen Cinto Verdguer, entre d'auti, son es qu'an escrit es sues vivències entre nosati, ja sigue poèsia, literatura, libres de viatge, guies de montanha eca...

- EI SUFICIENT AGUEST LOCAL, E EI PRO BEN ACONDICIONAT ?

-Òc, actualment, òc; çò que passe ei qu'antes auïem mès espai, auïem dus locals: un infantil e un aute tàs adults, prò tamb es besonhs dera Caisha d'installar eth Caishèr automàtic, s'a suprimit era sala infantil, ara èm un shinhau mès sarrats, se ve mès plea, encara que naturauments compòrte bèth inconvenient.

- EI SATISFÈTA TAMB ETH FONCIONAMENT O PODERIE ÈSTER MILHOR ?

-Eth foncionament està molt ben, ei molt ben organistat, ei ua organisacion que mos ben dera Central, e ei molt estudiada e molt controlada. Çò que no podem controlar ei que panen es libres, e desgraciadament ei un hèt que passe massa soent, per mès que i metesquem eth màxim d'atencion, de tant en tant auem bèth disgust, ei penós prò passe en totes es bibliotèques.

- ERA BIBLIOTÈCA TABEN S'UTILISE COMA SALA D'EXPOSICIONS. SON COMPATIBLES ES DUES ACTIVITATS ?

-Es exposicions tostemp se hèn ath final de cada setmana, quan era bibliotèca propiaments no foncione, serie interessant auer ua sala de lectura e ua sala d'art, prò de moment no ei possible, e creigui qu'ei mès interessant era lectura qu'es exposicions; de totes manèeres, totes es setmanes era sala ei a disposicion de toti aqueri qu'an quaqu'arren entà exposar.

INFORMACIONS

VISITES AS MALAUTS INGRESSATS EN ESPITAU DERA VAL D'ARAN

A partir deth primèr d'Octobre quedaràn limitades es visites as pacients der Espitau dera Val d'Aran ar orari de 15,00 a 17,30 ores.

Se demane a toti es familiars qu'obsèrven er orari e que prenguen consciència de qu'es persones ingressades o ben son malauti o ben s'estàn recuperant d'ua malautia.

Moltes visites cansen, massa molèsten, e cau tabé auer en compde que se pòt embrassar era faena deth personau sanitari e des auti malauts.

☎ ES TELÈFONOS MÈS CORRENTI ☎

AJUNTAMENTS:

VIELHA: 64 00 18

BOSSÒST: 64 81 57

LES: 64 80 07

NAUT ARAN: 64 50 30

POMPIÈRS:

VIELHA: 64 00 80

BOSSÒST: 64 80 80

LES: 64 81 79

FARMACIES:

J.M.PALÀ.Vielha 64 01 63

M.ALMANSA.Bossòst: 64 82 19

BAQUEIRA: 64 53 88

POLICIA: 64 80 14

RADIO ARAN: 64 54 70

ESPITAU DERA VAL D'ARAN: 64 00 06

CARRABINÈRS:

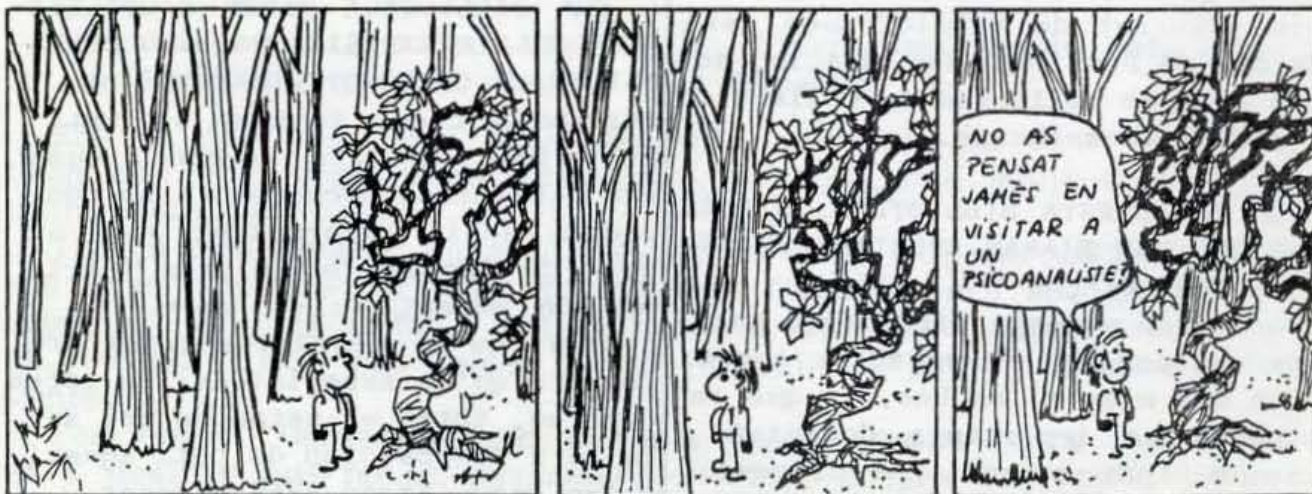
VIELHA: 64 00 05

LES: 64 81 77

BOSSÒST: 64 82 07

BAQUEIRA: 64 50 32

ETH REMOQUET DERA SETMANA



TOTI

NOTICIARI ARANÈS

EDITE:

Centre de Normalisacion
Lingüística dera Val d'Aran.
C/ Sarriulera s/n
Telf. 64 00 92
25530 VIELHA

DIRECTOR:

Jusèp Loïs Sans Socasau.

COLLABOREN:

Josep Mas Mas
Jovita Ané Sanz
Manuela Ané Brito

DIBOISHANT:

Jordi Tremosa

IMPRIMÍS:

Imprenta Vidal
C/Tunel s/n
25530 VIELHA

DEPÒSIT LEGAL:

L-1328-1987

Es articles o comentaris publicats en noticiari TOTI, son-qu' expresen era opinion des sòns autors.

IMPRESI SENSE ADREÇA